

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. П. ТИЧІНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ОБЛАСНИЙ КОЛЕДЖ «КРЕМЕНЧУЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА» ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ПРИЛУЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА» ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ЛЕБЕДИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА»
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ПУТИВЛЬСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ С.В. РУДНІСВА»

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

«Початкова освіта в парадигмі Нової української школи: виклики часу»

27 квітня 2023 року

Глухів 2023

<i>Зайдлер Ірина Валеріївна</i>	Розвиток загальнокультурної компетентності учнів молодшого шкільного віку	53
<i>Ігнатенко Олександр Володимирович</i>	Цифровізація освітнього процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи	55
<i>Карапузова Наталія Дмитрівна</i>	Лекція з відкритим підручником як форма підготовки учителів початкових класів	57
<i>Кондратенко Юлія Віталіївна</i>	Формування креативності молодших школярів у контексті використання дидактичних ігор	59
<i>Кругляк Олег Ярославович, Багрій Марія Іванівна, Кругляк Наталія Павлівна</i>	Реалізація міжпредметних зв'язків на уроках фізичної культури майбутніми вчителями початкових класів в умовах Нової української школи	61
<i>Кузнецова Оксана Вікторівна, Кульбач Людмила Вікторівна</i>	Особливості організації освітнього процесу учнів початкових класів в умовах воєнного часу	63
<i>Кульчицька Галина Василівна</i>	Формування комунікативної компетентності молодших школярів засобами інтерактивних технологій	66
<i>Курган Ольга Володимирівна</i>	Використання сучасних освітніх технологій учителями початкових класів як умова підвищення їхнього професіоналізму	70
<i>Лобур Анастасія Сергіївна</i>	Особливості розвитку культури поведінки здобувачів початкової освіти	73
<i>Любченко Інна Іванівна.</i>	Стратегії розвитку освіти в умовах сьогодення	75
<i>Ляшенко Віктор Павлович, Шамрай Віталій Тарасович</i>	Використання елементів STEM-освіти для підвищення рівня навчання учнів	77
<i>Мартиненко Валентина Олександрівна</i>	Сучасна дитяча книжка: традиції і нові формати	78
<i>Масліхов Владислав Станіславович</i>	Автентичні англomовні мультфільми як засіб формування іншомовної компетентності в учнів початкових класів	81
<i>Мельничук Марія Анатоліївна</i>	Інтелект-карта як інструмент засвоєння інформації на уроках у Новій українській школі	84
<i>Мовчан Валентина Володимирівна</i>	Формування емоційного інтелекту шляхом використання методу наочності на уроках літературного читання	86
<i>Мозуль Ірина Вікторівна</i>	Особливості методики навчання громадянської та історичної, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей у розрізі інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	89
<i>Мойсієнко Ірина Миколаївна</i>	Застосування сугестивної технології в контексті концепції Нової української школи	91

Із 15 спостережених уроків фізичної культури, які проводили студенти – майбутні вчителі початкових класів, високий рівень міжпредметної щільності було виявлено на трьох (20 %) уроках, середній – 6 (40 %) уроках, низький – 5 (33,33 %) уроках. Тільки на одному уроці фізичної культури, що становить 0,66 %, студенткою не реалізовувалися міжпредметні зв'язки. На уроках фізичної культури студенти-практиканти реалізовувати міжпредметні зв'язки з курсом «Я досліджую світ», музичним мистецтвом, математикою, іноземною мовою, дизайном і технологіями, українською мовою і літературним читанням.

Висновки. 1. Ефективність впровадженої у педагогічному коледжі системи підготовки майбутніх учителів початкових класів до реалізації міжпредметних зв'язків на уроках фізичної культури підтверджується результатами студентів-випускників під час проходження безперервної педагогічної практики.

2. Запропонована оцінка міжпредметної щільності уроку дає можливість визначити реальний стан реалізації міжпредметних зв'язків майбутніми вчителями початкових класів на уроках фізичної культури.

3. Вважаємо, що підготовка студентів до реалізації міжпредметних зв'язків на уроках фізичної культури є фундаментом у підготовці майбутнього вчителя початкових класів до інтегрованого навчання у сучасній Новій українській школі.

Список використаних джерел

1. Кругляк О. Підготовка майбутніх учителів до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Львівський державний університет фізичної культури. Львів., 2005. 275 с.

2. Кругляк О.Я. Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів. Тернопіль.: Посібники і підручники. 2005. 120 с.

3. Кругляк О. Реалізація міжпредметних зв'язків на уроках фізкультури випускниками Самбірського педколеджу. Початкова школа. 2019. № 9. С. 10 – 12.

4. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1-2 та 3-4 класів. Київ: Світоч, 2019. 336 с.

Кузнецова Оксана Вікторівна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
професорка кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього
менеджменту Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради,
Кульбач Людмила Вікторівна, вчитель
початкових класів Комунального закладу
освіти «Навчально-виховний комплекс
№ 106» Дніпровської міської ради

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Ключові слова: воєнний стан, освітній процес, учні початкових класів, дистанційне навчання.

Воєнні події, які відбуваються в Україні, є стресом для всіх учасників освітнього процесу. Саме тому, організація навчання учнів початкових класів в умовах воєнного часу є важливою і складною задачею. В таких обставинах діти зазвичай знаходяться під

великим психологічним тиском, що може вплинути на їхню працездатність та розвиток. Основна мета організації навчання в умовах війни – забезпечити безпеку та добробут дітей, а також зберегти їхні права на освіту та розвиток.

Під час війни, кількість освітніх компонентів, які вивчаються в початкових класах, може замінюватися на більш пріоритетні з точки зору життєвих реалій та переживань дітей. Більше уваги приділяється здоров'язбережувальним технікам, правилам поведінки з вибухонебезпечними предметами, правилам безпеки під час бомбардувань.

Важливим стає створення комфортного освітнього середовища та організації освітнього процесу, забезпечення психологічної підтримки дітей, адже вони переживають страх та тривогу внаслідок війни, особливо для тих дітей, які отримали психологічну травму. Для цього актуальними стають заняття з психологом, організація ігрових та творчих занять, які допомагають зняттю психоемоційного напруження у дітей.

В умовах наявної загрози життю і здоров'ю учасників освітнього процесу, найбільш оптимальною та безпечною формою організації освітнього процесу стає дистанційна. Це – форма організації навчання, за допомогою якої забезпечується можливість доступної та якісної освіти. Дистанційну форму здобуття освіти передбачено законами «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» тощо.

У навчанні за дистанційною формою, відслідковуються певні позитивні та негативні моменти, а саме:

– успішність дистанційного навчання залежить від якості платформи та програмного забезпечення, яке використовується для здійснення навчання. Якщо платформа не забезпечує якісного зв'язку та можливостей для інтерактивного спілкування між учителем та учнем, то це може негативно вплинути на розвиток знань та навичок учнів;

– залежно від віку, дистанційне навчання може впливати на рівень знань у дітей. Для дітей молодшого шкільного віку, які ще не мають достатньої самостійності та концентрації, дистанційне навчання може бути важким завданням, а для підлітків, які вже мають досвід самостійної роботи з комп'ютером та доступ до інтернету, дистанційне навчання може бути ефективним засобом здобуття знань, умінь та навичок;

– рівень знань учнів під час дистанційного навчання залежить від багатьох індивідуальних чинників, таких як мотивація до навчання, ступінь готовності до самоосвіти та самодисципліна тощо.

Важливим фактором успішності дистанційного навчання в таких умовах є взаємодія з батьками на засадах партнерства та їхнє залучення до освітнього процесу молодших школярів, оскільки від дітей, особливо молодшого віку, важко вимагати абсолютної дисципліни та концентрації. Для цього батькам необхідно забезпечити належні умови для навчання, створити комфортне місце, забезпечити наявність необхідного обладнання та інтернет-зв'язку; співпрацювати з учителем, ознайомлюватись з завданнями, які виконують діти, спілкуватися з учителем для отримання додаткової інформації та необхідної допомоги; необхідно дотримуватися розкладу занять та планувати час для навчання та інших видів діяльності; стимулювати та надихати дитину, показувати, як важливо і цікаво отримувати знання та як це може допомогти в майбутньому; допомагати дитині виконувати завдання, з якими має складнощі, а також надавати підтримку під час навчання; підтримувати інтереси дитини в інших сферах, таких як спорт, мистецтво, наука тощо, забезпечити психологічну підтримку, створити сприятливу атмосферу вдома, підтримувати дитину в період стресу та тривоги, які можуть виникати в умовах дистанційного навчання. Батьки також відповідають за створення здорового способу життя дитини, забезпечують її правильним харчуванням, відпочинком та розвитком.

Учні – це головні учасники освітнього процесу. Вони повинні бути активними та зацікавленими в навчанні, виконувати домашні завдання, брати участь у класних дискусіях та проєктах. Важливо навчити дітей самостійності та відповідальності за своє навчання, що забезпечить їхній успіх у майбутньому. Вчителі відіграють важливу роль у формуванні навичок та знань дітей. Вони підбирають оптимальні методи та підходи до навчання, створюють позитивну атмосферу в класі, допомагають учням розвиватися та розкривати свій потенціал. Вчителі мають також сприяти взаємодії між батьками та учнями, що дозволить підвищити ефективність навчання. Трикутник навчання дітей початкових класів базується на взаємодії між батьками, учнями та вчителями. Тільки спільними зусиллями цих трьох факторів можна досягти значного успіху у навчанні.

Отже, навчання в умовах воєнного стану – це виклик для всіх учасників освітнього процесу, а дистанційне навчання – це інструмент, який допомагає індивідуалізувати навчання та дати необхідні знання дітям. Дистанційне навчання може впливати на рівень знань дітей як позитивно, так і негативно, в залежності від багатьох факторів. Учні та вчителі самі мають обрати ті навчальні технології, що зроблять процес навчання захоплюючим та пізнавальним, розставляючи пріоритети між безпекою навчання та налагодженою системою, сучасними інформаційно–комунікаційними технологіями та традиціями.

Список використаних джерел

1. Воротникова І. П., Якубов С. В. Упровадження дистанційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів. Ун-т ім. Б. Грінченка. 2017, 140 с.
2. Наказ Міністерства освіти і науки України 08 вересня 2020 року № 1115 Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n2> (дата звернення: 21.01.23).
3. Нова українська школа: poradnik dla vchitelya. Під заг. ред. Н.М. Бібік. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017, 206 с.
4. Приходько Л. А., Сьомак О. В., Ройко Л. Л. Використання додатків Google для підтримки дистанційного навчання учнів початкової школи *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково–практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку освіти, науки та технології в епоху трансформаційних процесів»*. Луцьк: Вежа, 2021. С. 207–210.
5. Професійний стандарт Вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти 20.12.2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 21.01.23).

Кульчицька Галина Василівна, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Науковий керівник: Пінчук Ірина Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сьогодні освіта в Україні виходить на якісно новий щабель, зумовлений формуванням сучасних концептуальних засад національної системи освіти, спрямованих на виховання компетентної людини, активної, творчої і критично мислячої, справжнього патріота. У Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті зазначено, що основна мета української системи освіти – «створити умови для розвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина України, формувати покоління, здатні вчитися впродовж життя» [7].

У контексті суспільних потреб цивілізованого демократичного суспільства України в реформуванні загальноосвітньої школи особливо значимою є основна мета початкової мовної освіти, яка визначається провідною функцією рідної мови: плекання національно свідомої, духовно багатой, творчої особистості, яка володіє вміннями комунікативно доцільно вживати мовні засоби в різних сферах і видах мовленнєвої діяльності.

Початкова школа закладає основи розуміння мовних законів, особливостей функціонування окремих мовних одиниць у процесі комунікативної діяльності школяра. Формування в молодших школярів комунікативної компетентності, як складника компетентнісної парадигми, складає методологічну основу Державного стандарту загальної середньої освіти в Україні, відповідає потребам сьогодення, узгоджується з гуманітарним підходом до організації й оцінки результативності початкової освіти. У Концепції Нової української школи, Державному стандарті початкової освіти акцентується увага на важливості формування в молодших школярів комунікативної та інших ключових компетентностей. Для сучасної початкової школи пошук шляхів і засобів формування в учнів комунікативної компетентності у різних сферах навчальної діяльності постає як одна з найбільш актуальних проблем.

Дослідження сучасних вітчизняних науковців (Н. Бібік, Л. Бірюк, М. Вашуленко, О. Вишник, О. Пометун, Г. Селевко, В. Собко та ін.) доводять, що провідним принципом вивчення рідної мови є принцип розвитку мовлення, що забезпечує формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках української мови.

Формування в молодших школярів комунікативної компетентності потребує створення на уроках умов для позитивного розвитку, психологічного комфорту, творчої реалізації. Учитель повинен розвивати в учнів мовленнєву пам'ять, мовне чуття, тобто вміння наслідувати традиції використання мовних одиниць, уміння відтворити особистий погляд в усному й писемному мовленні.